

İkinci Öğretim (A Grubu)

SINAV SÜRESİ 50 DAKİKADIR. CEVAPLAR OPTİK KAĞITLARA İŞARETLENMELİDİR. AİT OLDUĞUNUZ GRUBU CEVAP KAĞIDINIZA İŞRETLAMEYİ UNUTMAYINIZ. Her soru 3 puandır. Başarılar...(Dr. Öğr. Üyesi Sevgi Kayak)

1. M, kaleme aldığı vasiyetnamesinde, “her sene istekli ve yetenekli bir gence hukuk öğrenimi yapması için gereken parasal desteği sağlaması” kaydıyla tüm terekesini büyük oğlu O’ya bıraktığını yazmış ve ölmüştür. Hukuk eğitimi almak isteyen istekli ve başarılı bir genç olan A, O’ya giderek vasiyetnamenin gereğini yerine getirmesini istemiş, O ise bu talebi reddetmiştir. Bu olay ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- a) Bu kayıt bir yüklemidir; yükleme, hukuki işlemin hüküm doğurmasına etki etmez.
b) Yüklemenin gereğini yerine getirmediği zaman yapılan ölüme bağlı kazandırmalar hükümsüzdür.
c) A, yüklemenin tenfizi davasını açarak O’yu bu kaydın gereğini yerine getirmeye zorlayabilir.
d) Yükleme, sağlararası ya da ölüme bağlı karşılıksız kazandırmalarda kazandırma lehdarına yüklenen yapma borcu konusu olabilecek davranışların yerine getirilmesi ricasıdır.
e) Yüklemede daima belli bir amacın gerçekleşmesi isteği vardır.

(I) Tabii hukuk akımı, hukukun insan aklından ve eşyanın tabiatından doğduğunu kabul eder. (II) Bu sebeple hukuk düzeninin geçmişin geleneklerinden ve örf ve adet hukukundan arındırılmış olması gerektiğini savunur, o halde geçmiş geleneklerden beslenen Roma Hukuku, millî kanunlaştırmalar söz konusu olduğu zaman reddedilmelidir. (III) XIX uncu yüzyıldaki kanunlaştırma hareketleri esas olarak tabii hukuk akımının tesirinde yapılmıştır. (IV) 1794 Prusya Medeni Kanunu ve 1811 tarihli Avusturya Medeni Kanunu, tabii hukuk akımının etkisinin en fazla hissedildiği kanunlardır. (V) Bütün bunlar göstermektedir ki, Romalıların kabul ettikleri *ex facto ius oritur* (hukuk somut olaydan doğar) sözü, tabii hukukçuların düşüncesine de uygun düşer.

2. Yukarıda numaralandırılmış cümlelerden hangisi yanlıştır?

- a) I b) II c) III d) IV e) V

3. I. Roma’da sadece praetor beyanname yayınlamak hakkına sahiptir.
II. Bir kimse üzerinde maddi cebir kullanarak onu sözleşme yapmaya teşvik etmek korkutma (metus) demektir.
III. Defi; davalının, davacının iddiasını kabul etmekle birlikte, hakkında verilecek mahkumiyet kararını ortadan kaldıran bir sebebin bulunduğu ileri sürmesidir.
IV. Terzinin elbise dikerek teslim etmesi sürekli edimli bir ilişkidir.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi veya hangileri doğrudur?

- a) Yalnız I b) Yalnız III c) Yalnız IV d) II-III e) III-IV

4. Aşağıdakilerden hangisi Iustinianus dönemi için uygun bir nitelendirme sayılamaz?

- a) Corpus Iuris Civilis bu dönemde yapılmıştır
b) Praetorların yargılama faaliyetleri bu dönemde önemli bir hukuk kaynağıdır.
c) Kusura dayanan sorumluluk prensibi bu dönemde kesin olarak yerleşmiştir.
d) Hukuki işlemlerin kurulmasında iradeye üstünlük tanınması ilkesi bu dönemde kabul edilmiştir.
e) Siyasi rejim olarak imparatorun iradesinin tek doğru kabul edildiği bir dönemdir.

5. (I) Sözleşme, karşılıklı irade uyuşmasıdır. (II) Ancak bazı hukuki ilişkiler, karşılıklı irade uyuşması mevcut olmadığı halde kanun koyucu tarafından sözleşme gibi kabul edilmiştir. (III) Vekaletsiz iş görme, vesayet, belirli mal vasiyeti, sebepsiz zenginleşme gibi ilişkiler böyledir. (IV) Bu tür hukuki ilişkiler Roma Hukukunda quasi contractus (sözleşme benzeri) olarak adlandırılmıştır. (V) O halde sözleşme benzeri, başkasının menfaatine iş görmek demektir.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?

- a) I b) II c) III d) IV e) V

6. Tabii borçlar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- a) Tabii borç, dava hakkı verilmemiş borç ilişkilerinden doğar.
b) Aile evladının öduncünden doğan borçlar tabii borç örneğidir.
c) Zamanaşımına uğramış borçlar tabii borç haline gelir.
d) Kumar ve bahis borçları tabii borç olarak doğar.
e) Borcun tabii borca dönüşmesi borç ilişkisini sona erdirir.

Nakit sıkıntısı içinde olan R, villasını 50 000 sesters karşılığı satmış ve parayı da peşin olarak almıştır. Devir işlemine birkaç gün kala, "üzerinde vergi borcu bulunan villaların satış yoluyla devirlerinin yasaklandığına" dair bir kanun çıkar. Villası yüklü miktarda vergi borcu altında olan R, villayı satış yoluyla devredemeyeceğini ve parayı da iade etmek zorunda kalacağını anlayınca, villayı A'ya teminat olarak vermeyi teklif eder ve A da bu teklifi kabul eder. Taraflar sözleşmeye ayrıca, "borç ödenmediği takdirde villanın mülkiyetinin A'ya geçeceği"ne dair bir de kayıt ilave ederler. Bu arada, villayı teslim almış olan, ancak villanın ödenmeyen vergi borçları dolayısıyla cezai bir takibata uğramaktan korkan A, villayı derhal elden çıkarmaya karar verir ve 60 000 sesters karşılığı Ü'ye satıp devreder. A, paranın devlet hazinesine ödenmesi hususunda Ü'ye talimat verir. Bu arada işleri düzelen R, kendisine ait olduğunu söyleyerek Ü'den villayı istemiş, Ü ise villanın malikinin kendisi olduğunu iddia etmiştir. Uyuşmazlık mahkemeye taşınmıştır. Praetor, bu meselede verdiği kararı şöyle açıklamıştır:

R'nin Ü'ye karşı açmış olduğu (7)----- davasında, mülkiyetin kime ait olduğu problemi tartışılmaktadır. R ile A arasında villanın satışına dair bir satış sözleşmesi yapılmış, ancak bu sözleşme (8)----- nedeniyle kesin hükümsüz olmuştur. Bunun üzerine taraflar aralarında, villa A'ya teminat verilmiş gibi göstererek, bir (9)----- yapmışlardır. Ancak tarafların aralarında yaptıkları bu sözleşme (10)----- nedeniyle geçersizdir, hiçbir hüküm doğurmaz. Tarafların bu sözleşmeye ilave ettikleri, borç ödenmeyince villanın mülkiyetinin A'ya geçeceğine dair kayıt, (11) ----- kayıdır ve böyle bir kaydın konması hem yasaktır, hem de geçersiz bir sözleşmeye konduğu için hiçbir anlam ifade etmez. Şu durumda villanın mülkiyeti A'ya geçmemiştir. A, daha sonra villayı Ü'ye 60 000 sesters karşılığı satıp devretmiştir. Fakat Ü malik olamamıştır. Bunun nedeni, hukukumuzun en önemli ilkelerinden biri olan (12)----- ilkesi gereğidir. O halde villanın mülkiyeti halen R'dedir. Bu durumda villayı R'ye geri vermek zorunda kalan Ü'nün uğradığı bu kayıp nedeniyle, A'ya başvuruda bulunmak için önünde üç seçenek vardır: Birincisi, (13)----- açarak, uğradığı zararı tazmin ettirmektir. İkincisi, (14)----- hükümlerine dayanarak talepte bulunmaktadır. Üçüncü seçenek de şudur: A, 60 000 sesters paranın Roma devletine ödenmesi için talimat vermiş ve Ü de ödemeyi devlete yapmıştır. Burada A ile Ü arasında (15)----- ilişkisi kurulmuştur ve geçerlidir. Bu ödemeyle aslında R'nin üzerinde olan vergi borcu sona ermiştir. Ödeme geçerli olduğu için Ü yaptığı ödemeyi Roma devletinden geri alamaz. Bu durumda Ü yaptığı ödemenin R için (16)----- olduğunu söyleyerek ödediği parayı R'den isteyebilir. R'de duran 50 000 sesterslik paranın akıbetine gelince; R ile A arasındaki satış sözleşmesi geçersiz olduğu için aslında bu R için bir (17)-----alacağıdır. Fakat A, R'ye karşı ödünç sözleşmesinden doğan davayı açarak 50 000 sestersin iadesi isteyebilir; çünkü taraflar arasında (18)-----yapılmış olup 50 000 sesters ödeme borcu ödünç sözleşmesinin içinde devam etmektedir.

Praetor'un verdiği bu karar metninde boş bırakılan yerlere uygun düşen ifadeyi işaretleyiniz.

7. a) sebepsiz zenginleşme davası
d) vekaletsiz iş görme
- b) rei vindicatio davası
e) zapt davası
- c) borca aykırılık davası
8. a) muvazaa
b) hile
c) zihni kayıt
d) yanılma
- e) kanuna aykırılık
9. a) rehin hakkı anlaşması
d) kira sözleşmesi
- b) rehin sözleşmesi
e) bağışlama sözleşmesi
- c) kefalet sözleşmesi
10. a) muvazaa
b) hile
c) zihni kayıt
d) yanılma
- e) kanuna aykırılık
11. a) ipotek kaydı
b) faiz kaydı
c) yükleme
- d) lex commissoria
e) bozucu şart
12. a) nevi telef olmaz ilkesi
b) herkes kendi hukuka aykırı davranışının sonuçlarına kendisi katlanır ilkesi
c) hasarın alıcıya ait olduğu ilkesi
d) herkesin tüm kusurlarından sorumlu olduğu ilkesi
e) kimse hakkından fazlasını başkasına devredemez ilkesi
13. a) satış sözleşmesine aykırılıktan doğan dava
c) sebepsiz zenginleşme davası
e) vekaletsiz iş görmeden doğan dava
- b) haksız fiilden doğan dava
d) sözleşme benzerinden doğan dava
14. a) rei vindicatio
b) haksız fiil
c) vekaletsiz iş görme
- d) zapt
e) muvazaa
15. a) ifa yerine edim
b) ifa uğruna edim
c) alacağın temliki
- d) havale
e) yenileme
16. a) rei vindicatio
b) sebepsiz zenginleşme
c) yenileme
d) hukuki ayıp
e) ifa uğruna edim
17. a) sebepsiz zenginleşme
b) tazminat
c) havale
d) zapt
e) haksız fiil
18. a) havale
b) alacağın temliki
c) ifa yerine edim
- d) yenileme
e) ibra

19. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Devrinde halk meclislerinin yargı fonksiyonuna işaret eder?
- a) Kanun çıkarma yetkisi
b) Vasiyetname ve evlat edinme gibi hukuki işlemlere onay verme yetkisi
c) **Provocatio ad populum (halka başvuru)**
d) Bazı magistraları seçme yetkisi
e) Savaş veya barışa karar verme yetkisi
20. Aşağıdakilerden hangisi misli bir malın parça borcuna konu olmasına bir örnektir?
- a) Ressam A'nın "Tabiat Ana" tablosu
b) Bir kilo elma
c) Büyük Roma turnuvasına katılmış yarış atları
d) Deniz kıyısındaki üçüncü ev
e) **Dedesinden kalma vazo**
21. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?
- a) In ius re aliena (sınırlı aynı haklar) numerus clausus (sınırlı sayı) ilkesine tabidir.
b) Şart ve vade, hukuki işlemin hükümlerine etki eden ve hukuki işlemi tamamlayıcı nitelikte unsurlardır.
c) **Temerrüt (ifada gecikme) borcu sona erdiren bir sebeptir.**
d) Rızasız çıkış olgusu, malikin mülkiyet hakkını sona erdirmez.
e) Kusursuz imkansızlık halinde nevi telef olmaz.
22. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?
- a) **Nevi borcu-parça borcu ayrımı eşyanın tabiatından çıkan bir ayrımıdır**
b) İntifa hakkının kullanımının başkasına devri geçerlidir
c) İbra tasarrufi bir sözleşmedir
d) Edim, para ile ölçülebilecek ve iradi olarak yerine getirilebilecek bir davranıştır.
e) Sorumluluk, borcun hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesinin yarattığı neticelere katlanmak demektir.

Titius ile Livius, arazileri birbirine bitişik iki komşu taşınmaz malikidir. Anayola çıkmak için Livius'un arazisinden geçmekten başka çaresi olmayan Titius, Livius'tan kendisine bu yönde bir hak tanımasını ister, Fakat Livius bu talebi reddeder. Bunun üzerine Titius, praetor'a giderek, durumu anlatır ve söz konusu hakkı praetor kararı ile elde eder.

Aşağıdaki soruları (23-27) yukarıdaki parçaya göre cevaplayınız.

23. Praetor'un Titius lehine tesis etmiş olduğu hak aşağıdakilerden hangisidir?
- a) İntifa hakkı
b) Oturma hakkı
c) **Kanuni geçit hakkı**
d) Kira hakkı
e) Kanuni kaynak irtifakı
24. Praetor'un Titius lehine verdiği bu hak tesisi kararının gerekçesi aşağıdakilerden hangisine dayandırılmış olamaz?
- a) Anayola çıkmanın Titius için imkansız, zor ya da zahmetli olması
b) Livius'un Titius'un talebini reddetmek için haklı bir sebebinin bulunmaması
c) Titius lehine karar vermenin daha hakkaniyetli olması
d) Praetor'un ius civile'deki boşlukları doldurma yetkisine sahip olması
e) **Bu hakkın eşya lehine tesis edilecek olması**
25. Titius, kısa süre sonra arazisini Cladius'a satıp devretmiştir. Cladius, anayola çıkmak için Livius'un arazisinden geçmek isteyince Livius, söz konusu hakkın sadece Titius lehine tesis edildiğini söyleyerek Cladius'un geçişine izin vermemiştir. Uyuşmazlık praetor önüne taşınmıştır. Praetor, Cladius'un da söz konusu haktan aynen yararlandırılabilirliğini kabul etmiştir. Çünkü bu hak,.....
- Yukarıda boş bırakılan cümle aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanmalıdır?**
- a) **eşya lehine bir haktır.**
b) sınırlı bir aynı haktır.
c) hak sahibinin ölümü süresince devam eden bir haktır.
d) praetor kararı ile tesis edilmiştir.
e) nisbi bir haktır
26. Livius, kısa süre sonra arazisini Paulus'a kiralamış ve Paulus, arazinin kendisine kiralandığını söyleyerek, Cladius'un geçişine izin vermemiştir. Uyuşmazlık tekrar praetor önüne taşınmış ve praetor yine Cladius lehine karar vermiştir. Praetor'un bu kararının gerekçesi aşağıdaki ilkelere hangisine dayandırılmış olabilir?
- a) Zamanda öncelikli olan hakta da önceliklidir ilkesi
b) **Aynı hakkın nisbi hakka üstünlüğü ilkesi**
c) Hakkaniyet ilkesi
d) Kimse hakkindan fazlasını başkasına devredemez ilkesi
e) Kimse kendi hukuka aykırı davranışının sonuçlarından yararlanamaz ilkesi
27. Kiracı Paulus, Cladius'un araziden geçişi nedeniyle araziye tam olarak kullanamadığından yakınmakta ve arazi kiralanırken Cladius'un mevcut hakkından kendisine hiç bahsedilmediğini söyleyerek Livius'a dava açıp tazminat istemeyi planlamaktadır. Paulus, bunu hangi gerekçe ile yapabilir?
- a) Aliud
b) Haksız fiil
c) Muvazaa
d) Temerrüt
e) **Hukuki Ayıp**

28. A'nın, B'ye olan 100 sesters borcuna karşılık, sahip olduğu ve B'nin de çok beğendiği gümüş bir kolyeyi teslim etmesi ve B'nin de bunu kabul etmesi hukuken ne anlama gelir?

- a) İfa yerine edim b) ifa uğruna edim c) Novatio d) Havale e) Alacağın temliki

29. "Şaka yapan aldatmış olmaz" sözünün gerekçesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde en doğru şekilde açıklanmıştır?

- a) Aldatma beyanlarının aksine şaka beyanlarının hüküm ifade etmesi istenmez.
b) Şaka beyanında bulunan kimsenin aldatma kastı yoktur.
c) Şaka ve aldatma farklı hukuki sonuçlar doğurur; şaka halinde kural olarak hukuki işlem geçerli olmamasına rağmen, aldatma halinde hukuki işlem geçerlidir.
d) aldatma halinde aldatan tarafa cezai yaptırımlar uygulandığı halde, şaka yapana hiçbir yaptırım uygulanmaz.
e) Şaka, irade ile beyan arasında kastı olmayan, aldatma ise kastı olan bir uygunsuzluk halidir.

30. Yüklü miktarda kumar borcu bulunan A'nın, öldürüleceği korkusuyla tefeci T'den borç para alması olayı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- a) A, korkutmanın etkisi altında akdettiği için bu sözleşme geçerli değildir
b) A, kendisinden talepte buluna tefeci T'ye karşı exceptio metus (korkutma defi) ileri sürerek borcu ödemekten sonsuza kadar kaçınabilir.
c) A, tefeci T'ye karşı actio metus denilen ceza davasını açarak onun korkutmadan dolayı cezalandırılmasını isteyebilir.
d) A, saik hatasına düştüğü için bu sözleşme ile bağlı kalmaya devam eder.
e) A ile tefeci T arasındaki bu sözleşme kanuna aykırılık sebebiyle kesin hükümsüzdür.

Romalı R, sahip olduğu su kuyuları üzerinde komşusu K lehine, bahçesini sulaması için bir su irtifakı tesis etmiştir. Suyu içme suyu olarak kullanan K, sudan zehirlenerek ölmüştür. K'nın mirasçıları R'ye karşı açtıkları davada babalarının ölümü nedeniyle R'den tazminat talep etmişlerdir. Praetor bu talebi reddetmiştir.

Aşağıdaki 31. ve 32. soruları yukarıdaki parçaya göre cevaplayınız.

31. K'nın mirasçıları tarafından, R'ye karşı açılmış olan dava aşağıdakilerden hangisidir?

- a) İrtifak hakkı anlaşmasına aykırılık b) Sözleşme benzerinden doğan dava c) Haksız fiil davası
d) Haksız fiil benzerinden doğan dava e) Borca aykırılık davası

32. Praetor'un bu davada tazminat talebini reddetmesinin gerekçesi aşağıdakilerden hangisinde en doğru şekilde verilmiştir?

- a) K'nın ölümünde R'nin kusuru olmadığı için tazminat talebi haksızdır.
b) R'nin ifası ayıplı bir ifa olup, tazminat değil, sözleşmeden dönme ya da ayıp oranında indirim talep edilebilir.
c) K'nın ölümü, onun mirasçıları için bir zarar niteliğinde olmadığından, tazminat talebinin reddi gerekir.
d) K'nın ölümüyle birlikte R ile K arasındaki sözleşme ilişkisi sona erdiği için K'nın mirasçıları tazminat talebinde bulunamaz.
e) R'nin, K'ya yönelik hukuka aykırı bir davranışı bulunmadığı için, K'nın ölümüyle bir illiyet bağı da kurulamaz, bu durumda tazminat talebine yer yoktur.

33. Aşağıdakilerden hangisi tabii hukuk akımının en önemli temsilcisidir?

- a) Savigny b) Puchta c) Grotius d) von Tuhr e) Thomasius

34. Aşağıdakilerden hangisi praetor ile klasik dönem hukukçuları arasındaki farklardan biri değildir?

- a) Praetor yargılama makamıdır, kararları bağlayıcıdır; hukukçular hukuki uyuşmazlıklarda kendilerine danışılan kişilerdir, kararları bağlayıcı değildir.
b) Praetor bir magistra'dır ve magistralıktan kaynaklanan sorumlulukları vardır; hukukçular ise magistra değildirler, hukuki uyuşmazlıklarda verdikleri cevaplardan dolayı sorumlulukları yoktur.
c) Praetorlar, respondere (cevap verme) faaliyetini hukuki uyuşmazlığı çözme aşamasında yapabilirken; hukukçular her zaman yapabilirler.
d) Praetorlar beyanname çıkarma yetkisine sahipken, hukukçuların böyle bir yetkisi yoktur.
e) Praetorlar yaptıkları iş için ücret almazlar; hukukçular ise "onur ücreti" adı verilen bir ücret talep edebilirler.

35. Cumhuriyet döneminde yapılan ve tarihin bilinen en eski toprak reformu kanunu olan Lex Agraria'da şöyle bir madde vardır: "Patricius sınıfına mensup büyük toprak sahiplerinin ellerinde bulunan ihtiyaç fazlası topraklar, bedeli karşılığında ellerinden alınacak ve pleblere dağıtılacaktır." Bu kanun teklifinin sahibi olan ve patricius'lar tarafından bir suikastle öldürülen tarihi şahsiyet hangisidir?

- a) Tiberius Gracchus b) Sylla c) Octavianus d) Caesar e) Brutus

